Cena za egzemplarz 15 groszy. Cena za egzemplarz 15 groszy.

GÓRNOŚLĄZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GORNOSLĄZAK wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje miesięcznie 3.— zł.

Przez lud — dla ludu!

TELEFON Nr. 1414. P. K. O. Katowice 304540.

OGŁOSZENIA oblicza się na wiersze milimetrowe. — Wiersz milimetrowy kosztuje 15 groszy. — Wiersz reklamowy 60 gr.

REDAKCJA i EKSPEDYCJA znajduje się w Katowicach, ul. św. Stanisława 4.

Nr. 228 **Katowice, sobota 3-go października 1931 r.** **Rok 30**

Głębokie myśli i wskazania Prymasa Polski o bezrobociu.

J. Em. Ks. Kardynał Prymas dr. Hlond ogłasza następującą odezwę w sprawie przesilenia gospodarczego:

Kochani Diecezjanie!

Idzie przez świat jakby zapowiedź sądu bożego nad bałwochwalczym kultem złotego cielca. Wydaje się, jakoby się zbliżał ogólny rozgrom tych majątków, które Chrystus od czci odsądził. piętnując je jako „mamonę niesprawiedliwości“. Nie ściągają na siebie bożej klątwy te dobra, które uczciwie nabyto, na których szczęście i świętość rodzin oparto a które po zaspokojeniu potrzeb właścicieli dają słuszny zarobek pracownikowi w przemyśle i służą ludzkości, świadcząc dobrodziejstwa, stwarzając dzieła dobroczynne, szpitale, zakłady naukowe. **Natomiast na tych formach zawisła widoczna pomsta, które urosły z krzywdy i z których skreślono wszelką hipotekę moralną na rzecz bliźniego.**

Chciała ta „mamona niesprawiedliwości“ bez i mimo Boga dać światu szczęście na zasadach poziomych, na kulturze materjalistycznej, przy zaniedbywaniu kultury ducha, przy odtrąceniu dziedziny przyrodzonej, z pominięciem podstaw moralnych. Wyparto prawo boże z zakresu spraw ekonomicznych. Czego nie było można złotem kupić. bo duchowe i z materji się nie wywodzące, to nie stanowiło wartości. Nie kto inny, tylko **wolnomyślne sfery wszechświatowych bogaczy, udrapowane zwykle w hasła postępu i wolnej ludzkości, narzuciły pęta najgorszego kapitalizmu rzeszom robotniczym,** zamieniając je świadomie w głodne falangi proletarjatu, wydanego na łaskę i niełaskę apostołów wyzwolonego człowieczeństwa. Zdobywszy sobie to znaczenie, dyktowały prawa rządom i zastawiały pułapki finansowe na całe narody. Zanosiło się na niewolę państw o mniej rozwiniętej strukturze ekonomicznej a **finanse odgrywać poczęły decydujący wpływ w wewnętrznej i międzynarodowej grze politycznej.**

Równolegle z tym rozwojem stosunków rząd sowiecki, wcielając wśród niesłychanych okrucieństw materjalistycznych raj robotniczy, nietylko strwonił na propagandzie wywrotowej jeden z ważniejszych czynników ekonomicznych świata, bo niesłychane bogactwa narodu rosyjskiego, ale zakuł tenże naród w niewidziane od wieków niewolnictwo, **wymuszając na nim gorzej od najwstrętniejszych kapitalistów ciężką i niemal bezpłatną pracę, która ma podkopać gospodarstwo wszystkich narodów.** A dzieje się to zuchwale w oczach całego świata, nawet z poparciem różnych państw, na co już niejednokrotnie uskarżał się Ojciec święty, zamieszczając jeszcze ostatnio przejmującą przestrogę w Encyklice o nowym ustroju społecznym.

Dziś poczynają się objawiać przed porażoną ludzkością skutki tej niebożnej gospodarki „mamony niesprawiedliwości“. Wszak nigdy nie było tyle złota, takich cudów techniki, tak rozwiniętego przemysłu i handlu, tak zapchanych pszenicą i żytem śpichlerzy, tylu opiekunów robotników, takiego ustawodawstwa społecznego, a jednak rozgrywać się poczyna niebywała w dziejach ludzkości tragedja gospodarcza i społeczna, wyrażając się już na samym wstępie brakiem pieniędzy, niewypłacalnością, bankructwami, niedolą, robotnika i inteligenta, biedą, głodem, bezdomnością, tragedjami i powszechną niepewnością ekonomiczną. Odsłania się przed nami przepaść, którą dotąd sztucznie pokrywano złudnemi hasłami. **Ubóstwiane teorje i systemy społeczne walą się w gruzy wśród zgiełku groźnych wstrząsów a narody czują, że są ofiarami fałszywych idei, epokowych błędów i wielkiej „niesprawiedliwości mamony“. Przepada stary porządek.** Ze światowego przesilenia gospodarczego, z bólu całej ludzkiej rodziny **powstawać będzie powoli nowy okres dziejów, da Bóg szczęśliwszy i lepszy, bo oparty budową swoją o prawo boże. Oby te cierpienia, te łzy, ta krew stały się chrztem mamony, wyciskając na niej piętno boże, znak jej przeznaczenia nie ku udręce, lecz ku szczęściu i postępowi ludzkości.**

Jakkolwiek główne czynniki i ośrodki ekonomicznego przesilenia światowego znajdują się poza naszym krajem, zostaliśmy wciągnięci w jego kręgi. **Wprawdzie jest u nas przebieg tego smutnego zjawiska łagodniejszy, niż w innych państwach, a co, ważniejsza, umiemy go znieść godniej i spokojniej,** bo naogół jesteśmy zaprawieni do przeciwieństw życiowych i do poprzestania na małem.

Ale namnożyło się i wśród nas biedy wszelakiej bardzo wiele, zwłaszcza wśród robotników i wśród pracowników umysłowych, którzy utraciwszy pracę, nie mogą własnemi siłami opędzić potrzeb życiowych swoich i rodziny. To też rosną mimo wszystko, zwłaszcza po miastach, szeregi biednych i głodnych, ludzi w łachmanach i bez dachu nad głową. I żywo staje mi przed oczyma biblijny obraz nędzy, wyrażony słowami: „Zwężyło się łoże, tak iż drugi zeń spada a wąska kołdra obu nakryć nie może“. (Es. 28, 20).

Tym nieszczęśliwym nic nie pomogą nasze krytyki i filozofowanie nad biegiem rzeczy. **Nakazem chwili jest czyn celowy, stanowczy, szybki. Zarządzenia państwowe i uchwały ciał ustawodawczych uzupełnić powinna akcja społeczeństwa.** W tym względzie przyjmijcie kochani Diecezjanie, od swego Arcypasterza następujące uwagi i zarządzenia:

1) Nie łudźmy się, jakoby przesilenie już osiągnęło najwyższe napięcie lub jakoby rychło nastąpić miało odprężenie. **Przygotujmy się raczej na to, że kryzys będzie się przewlekał. We wszystkich domach należy uprościć gospodarstwo i zaprowadzić dalsze oszczędności, ograniczając wydatki, zwłaszcza te, które umniejszają majątek narodowy. Nie wolno nam dzisiaj tak żyć, jak gdyby nie było bezrobotnych, głodnych i bezdomnych tułaczy.** W tak nadzwyczajnych czasach nie pora na wystawności, kosztowne zabawy i występy. **Miejmy szacunek dla nędzy bliźniego i nie prowokujmy jej niczem.** Nawet w tem, co dozwolone i nieprzesadne, umiejmy się ograniczyć, aby odłożyć grosz na gorszą chwilę i wspierać regularnie biednych.

2) Najgroźniejszym objawem jest bezrobocie pracowników wszelkiego gatunku. Ileż ono wśród biedy wywołało szlachetnych odruchów! Wskażę choćby na tę tęsknotę za pracą. **Kiedyś poczciwi nasi robotnicy pracowali w pocie czoła, a dziś w pocie czoła pracy szukają.** Jakież w nich głębokie i szlachetne odczucie zasady z księgi Jobowej, że „człowiek do pracy stworzony“! Jakaż radość w rodzinie, gdy jest praca a jaki smutek, gdy jej braknie!

Najświętszą zatem pomocą bezrobotnym jest dać pracę. Pisze o tem Ojciec św. Pius XI w Encyklice o nowym ustroju społecznym: „Jeśli kto obróci swe dochody na to, aby stworzyć sposobność pracy i zarobkowania, należy to uważać według zasad Doktora Anielskiego za przepiękny i potrzebom doby obecnej bardzo odpowiadający sposób pełnienie cnoty szczodrobliwości“. — Kto zatem może, niech daje pracę. Kogo na to stać, niech teraz przeprowadzi zamierzone roboty, odnowienia i urządzenia.

3) **Wszyscy wspierajmy bezrobotnych i biednych, w duchu miłosierdzia chrześcijańskiego, czem możemy: jałmużną, odzieżą, opałem.**

(Ciąg dalszy nastąpi w numerze 229.)

Niemcy w walce z węglem angielskim i polskim zawiesili świadczenia społeczne w górnictwie.

Berlin. Pod naciskiem przemysłu **rząd Rzeszy w drodze dekretu zwolnił pracodawców i pracobiorców w górnictwie węglowem Zagłębia Ruhry od obowiązku uiszczania składek na rzecz ubezpieczenia od bezrobocia i na rzecz urzędu pośrednictwa pracy.**

Dekret ten po raz pierwszy w historji ustawodawstwa niemieckiego nie został opublikowany w dzienniku ustaw, ale wczoraj wieczorem z natychmiastową ważnością ogłoszony przez radjo berlińskie w przerwie między koncertami.

Krok ten rządu Rzeszy oznacza wejście na drogę subwencjonowania zachodnio-niemieckiego górnictwa węglowego z uwagi na sytuację wytworzoną przez spadek funta angielskiego.

Węgiel niemiecki i w nowych warunkach skutecznie będzie się mógł oprzeć konkurencji angielskiej i zgnieść konkurencję polską.

„Zwolnienie górnictwa od świadczeń społecznych oznacza dla skarbu Rzeszy obciążenie o 2 i pół miljona marek miesięcznie, przedsiębiorstwa zaś zyskują w ten sposób zredukowanie kosztów własnych od 2 do 3 procent oraz dalsze ich obniżenie o 3 i pół procent w następstwie obniżki płac.

Dla robotników zaś zniesienie świadczeń społecznych zmniejszy 7-procentową obniżkę zarobków do 3,25 proc.

Wojska sowieckie wkroczyły do Chin w porozumieniu z Japonją!

Londyn. Specjalny sprawozdawca „Daily Telegraph‘u“ donosi z Mukdenu, że **kawalerja i samochody pancerne sowieckie wpadły wczoraj niespodziewanie do chińskiej stacji granicznej i bez walki miasto to zajęły.**

Na protest władz chińskich odpowiedział konsul sowiecki, że wojska sowieckie nie mają wrogich zamiarów wobec Chin, a celem zajęcia Mandżurji jest jedynie przeciwdziałanie „białogwardyjskim“ oddziałom, które przygotowują się do wtargnięcia na terytorjum sowieckie.

Wbrew temu oświadczeniu donosi specjalny sprawozdawca dziennika angielskiego, że **marsz armji sowieckiej ma na celu wywarcie nacisku na Chiny, ponieważ między Japonją a Sowietami istnieje porozumienie co do podziału Mandżurji, przyczem Sowiety zastrzegły dla siebie północną część tego kraju. Tymczasem według doniesień z Tokio, Mandżurja znajduje się w ogniu powstania przeciw dotychczasowemu rządowi marszałka Czangsue-lianga. We wszystkich trzech prowincjach mandżurskich powstają osobne rządy rewolucyjne,** które obrały sobie siedzibę w Kirinie i Tsitsikar.

W Charbinie jest w toku tworzenie się nowego rządu. Za ognisko rewolucji uchodzi Kirin. Niedobitki zwolenników Czangsue-lianga rozbili główną kwaterę w Czincza-Fu, odległem o 150 km od Mukdenu.

Wszystkie doniesienia zgodnie stwierdzają, że rewolucja ta wybuchła **z inicjatywy generałów japońskich.**

Powstańcy zarzucają Czangsue-liangowi, że wzbogacił się kosztem zapasów srebra, przeznaczonych na pokrycie waluty. Skarbce banków, w których znajdują się te zapasy srebra zostały opieczętowane przez wojskowe władze japońskie.

Sejm Rzeczypospolitej otwarty. — Wielka mowa premjera Prystora o sytuacji gospodarczej Polski.

Warszawa. PAT. Marszałek sejmu dr. Świtalski otwarł posiedzenie o godzinie 16.15. Na ławach rządowych obecni są wszyscy ministrowie z prezesem Rady ministrów Prystorem na czele. Na ławie, w której zasiadał śp. Tadeusz Hołówko, spoczywa wiązanka czerwonych róż. Po wstępnych formalnościach i odebraniu ślubowania od kilku posłów, marszałek poświęcił dłuższe wspomnienie pośmiertne zmarłym w czasie przerwy w pracach Izby posłom śp. wicemarszałkowi Janowi Dąbskiemu, dr. Sławomirowi Czerwińskiemu, ministrowi wyznań religijnych i oświecenia publicznego, pamięci posła Michała Hałuszczyńskiego i śp. Tadeusza Hołówki. Izba przez powstanie uczciła pamięć zmarłych posłów. Następnie wybrano wicemarszałka w osobie posła Wacława Makowskiego z bloku rządowego. Zkolei Izba przystąpiła do pierwszego czytania szeregu przedłożeń rządowych. Prezes rady ministrów Aleksander Prystor wygłosił przemówienie. P. premjer, wykazując na podstawie ścisłych cyfr rozmiary kryzysu w świecie i Polsce, — stwierdza, że państwo nasze wychodzi z ogólno - światowej klęski stosunkowo obronną jeszcze ręką, dowodem czego jest cyfra bezrobocią w Polsce w stosunku do innych krajów niezbyt wysoka. Dalej p. premjer stwierdza, że uchromienie naszego aparatu finansowego od wstrząsów, które przebiegają z jednego na drugi kraj Europy, gwarantuje nam sprawną obsługę życia gospodarczego, **stałą i pewną walutę, własne i cudze zaufanie do odporności naszego życia na wszystkie wstrząsy, a więc wytwarza szereg podstawowych warunków powodzenia w walce z kryzysem.**

Inne znaczenie posiada rolnictwo. **Oderwanie naszego rolnictwa od kryzysu światowego,** poprawia jego sytuację, winno dać nam w wyniku ożywienie na wszystkich odcinkach działalności gospodarczej. a więc podważyć kryzys gospodarczy u samych jego podstaw. Ubiegły rok budżetowy zamknęliśmy deficytem w wysokości 61 miljonów zł. Deficyt ten, pokryty w całości z rezerw skarbowych, nagromadzonych w latach ubiegłych, a stanowiący 2.13 proc. ogółu naszych wydatków, jest stosunkowo niewielki. Należy bowiem zaznaczyć, że w roku ubiegłym deficyty budżetowe w skali znacznie większej, były udziałem całego szeregu państw, a między niemi i tych, które oddawna miały stale zrównoważone budżety. Deficyty budżetowe wykazują m. in. następujące państwa: Anglja 1.010 milj. zł., Austrja 335 milj. zł., Belgja 292 milj. zł., Francja 770 milj. zł., Niemcy 2.635 milj. zł., Rumunja 335 milj. zł., Włochy 472 milj. zł. Drogą kompresji wydatków, zarówno osobowych, jak i rzeczowo - administracyjnych oraz inwestycyjnych, został budżet tegoroczny obniżony o sumę zgórą 400 milj. zł. Rząd zdaje sobie w pełni sprawę, że najwłaściwszą drogą dokonywania redukcji budżetu jest przeprowadzanie oszczędności organizacyjnych i że oszczędności mechaniczne są nieraz niesprawiedliwe i przypadkowe. Jednak konieczność otrzymywania natychmiastowych wyników, nie pozwala często na czynienie oszczędności, wymagających dłuższych przygotowań i działających dopiero po pewnym czasie, zwłaszcza, jeśli wymagają one zasadniczej zmiany ustawodawstwa. W zakresie więc oszczędności, mających dać skutki doraźne, przeprowadzone zostało przedewszystkiem szereg radykalnych cofnięć dodatków do uposażeń, a nawet rząd widział się zmuszonym również do cofnięcia ogólnego dodatku do rent inwalidzkich, pozostawiając tylko dodatek dla ciężko poszkodowanych. Te wszystkie obniżki uposażeń urzędniczych oraz redukcja stanu osobowego, umożliwiły uzyskanie oszczędności w kwocie rocznej łącznie ponad 200 miljonów złotych. Równolegle przeprowadzona została bezwzględna kompresja wydatków rzeczowo - administracyjnych, specjalnych oraz inwestycyjnych. Wyniesie ona łącznie w stosunku rocznym również około 200 miljonów zł. Zarządzenia, o których wyżej mówiłem, były radykalne, niejednokrotnie wprost bolesne, lecz, jak teraz możemy się o tem przekonać, przeprowadzone w samą porę, celowe i skuteczne, w dużej bowiem mierze przyczyniły się do tego, co wyżej nazwałem **„oderwaniem się polskiego aparatu finansowego od kryzysu światowego“.** Zarządzenia te m. in. pozwoliły wytrzymać nacisk wstrząsów, jakie nawiedziły naszych bliższych i dalszych sąsiadów europejskich.

Możemy dalej wskazać na to, że **wśród powszechnych wstrząsów i wahań, złoty polski żadnym wahaniom nie podlegał. Wszystko to pozwala nam z otuchą patrzeć w przyszłość, bowiem uczyniliśmy i czynimy nadal wszystko, co było w naszej mocy, ażeby nietylko przetrwać kryzys, lecz i możliwie szybko z niego się wydźwignąć.** Jeżeli zaś chodzi o rolnictwo, to dzięki celowym i przezornym zarządzeniom rządu wyjdzie ono z tego kryzysu i wcześniej i z większą stosunkowo łatwością, jak rolnictwo innych krajów.

W dziedzinie handlowej jednym z ważniejszych sposobów ożywienia przemysłu i handlu w okresach kryzysu są roboty publiczne o charakterze inwestycyjnym. Mają one to do siebie, że zużywają stosunkowo dużą ilość pracy, a więc podnoszą siłę nabywczą szerokich mas ludności na artykuły pierwszej potrzeby. Należy jednak zauważyć, że wymagają one jednorazowej mobilizacji wielkich sum, na które nie mogą się zdobyć nawet państwa znacznie zasobniejsze od nas w kapitały. Tu więc leży słaba strona projektu walki z kryzysem poprzez uruchomienie robót publicznych o charakterze inwestycyjnym w kraju, który nie posiada wielkich zasobów kapitałowych. Zagadnienie popierania budownictwa mieszkaniowego, które również dodatnio wpłynie na ożywienie w przemyśle i handlu, znajduje się na warsztacie prac rządu i jest na ukończeniu. W dobie przesileń gospodarczych występują ze szczególną siłą organizacyjne niedomagania przemysłu i handlu. Rząd stoi na stanowisku popierania wszelkiemi środkami, znajdującemi w jego dyspozycji, rozwoju organizacyj przemysłowych i handlowych.

W obecnej sytuacji świata nasze wewnętrzne wysiłki, dokonane dla utrzymania nienaruszalnych zdrowych podstaw naszego życia finansowego, nabierają również znaczenia międzynarodowego przez ograniczenie zasięgu kryzysu i jako żywy przykład możliwości przetrwania epoki kryzysowej. Oto w ogólnych zarysach przegląd warunków, w jakich się odbywa praca rządu i tendencji, któremi rząd w swej pracy się kieruje. Zagadnienie bezrobocia, do którego odnosi się ów kompleks ustaw, przedłożonych sejmowi i znajdujących się na porządku dziennym tego posiedzenia, związane jest najściślej z sytuacją na tych odcinkach życia gospodarczego, które starałem się tu zobrazować. Praca nad polepszeniem tej sytuacji jest też w gruncie rzeczy najbardziej istotną pracą nad zwalczaniem bezrobocia. Poza tą pracą jednak istnieje jako zagadnienie do pewnego stopnia samodzielne i odrębne — sprawa pomocy dla bezrobotnych i sprawa zastosowania w obecnych warunkach specjalnych, wyjątkowych środków, któreby mogły zarówno przeciwdziałać wzrostowi bezrobocia, jak i łagodzić jego skutki. Rząd zdaje sobie sprawę z tego, że pomoc okazywana bezrobotnym w ramach dotychczasowych, mimo wielkich ofiar skarbu, nie jest wystarczająca w stosunku do rozmiarów klęski. Należało więc uruchomić pomoc specjalną. Lecz w tym celu trzeba było sięgnąć do źródeł nadzwyczajnych, na których można było ją oprzeć. Te okoliczności zdecydowały, że Rada ministrów w dniach 26 czerwca, 26 sierpnia i 25 września powzięła cały szereg uchwał, w konsekwencji których poszczególni ministrowie wydali odpowiednie zarządzenia, zaś rząd wystąpił z szeregiem projektów, mających na celu uzyskanie środków specjalnych na rozszerzenie pomocy dla bezrobotnych.

Również w zakresie czasu pracy wydano zarządzenia, mające na celu ograniczenia tej pracy, by umożliwić przez to zatrudnienie bezrobotnym. Rząd zdaje sobie sprawę z trudności technicznych, tkwiących w samej organizacji procesów wytwórczych, które stać będą na drodze w tych wypadkach, kiedy zaistnieje konieczność skorzystania z takich pełnomocnictw. Świadomość tego niech będzie gwarancją, że korzystanie z tych pełnomocnictw będzie miało miejsce istotnie tylko w momentach konieczności narodowych. Rząd posiada pełnomocnictwa, na mocy których, kiedy ku temu zaistnieją istotne potrzeby, wydaje zezwolenia na przedłużenie czasu pracy. W żadnym jednak razie nie może tolerować, aby każdy dyrektor zakładu przemysłowego sam dla siebie decydował o tych istotnych potrzebach. Rząd żywi nadzieję, że przyjęcie tych ustaw przez sejm i umiejętne ich stosowanie przyczyni się do zahamowania wzrostu bezrobocia. Zjawisko korzystania z pracy młodocianych jest niepożądane nietylko w czasie kryzysu, jest ono niepożądane również i w czasie dobrej konjunktury, ponieważ nadmierna ilość uczniów w niektórych zawodach nie ma swego uzasadnienia w zapotrzebowaniu tego zawodu na wykwalifikowanego robotnika, lecz wynika z dążenia do posługiwania się wogóle pracą młodzieży jako pracą tańszą. Kończąc swe przemówienie, p. premjer sądzi, iż możemy mieć dziś przekonanie, że **jesteśmy na dobrej drodze do przezwyciężenia przeżywanych trudności gospodarczych.**

Wygrane na loterji.

18-ty dzień ciągnienia.

Zł. 20.000 na nr. 14334.

Zł. 10.000 na nr. 139444.

Zł. 5.000 na n-ry: 102979 156461.

Zł. 3.000 na n-ry: 4131 131116 151054 160317 165018 200619.

Zł. 2.000 na n-r: 4454 7322 30360 44827 60090 60491 80614 91399 103342 103747 103753 154993 174992 184973 193203.

Zł. 1.000 na n-ry: 11432 11620 13981 14004 23788 32623 35261 35973 40590 42033 42596 43860 52522 73512 74628 76448 104899 115959 119708 121384 121855 122329 129718 131866 135502 139857 145736 146734 149361 149502 163196 163373 165406 170336 173331 173763 180340 183125 183356.

Zł. 500 na n-ry: 561 911 1791 4152 4541 4826 5458 5991 6501 6791 10323 10433 10788 11892 13765 14086 15640 16679 20082 24455 25202 25394 26803 27152 27309 27381 35729 36262 38005 38543 38611 41714 42452 43464 45383 46098 47876 51326 52585 54004 55667 56769 62065 64458 67394 69079 70114 72297 74113 74682 75019 75724 78126 84444 84979 90374 91165 91904 95758 96149 97261 98954 99136 100007 100930 106424 108079 110903 111675 112966

Bracia rodzeni

(Opowiadanie).

5) (Ciąg dalszy.)

Niezadługo Frankowi ciężko z gąsiorkiem, to oddaje go Maciejowi, a czując trojaka w kieszeni, znowu kupuje sobie u Macieja półkwaterek. I tak proszę pana, kończy wśród ogólnego śmiechu młody Sebastyan, jak sobie zaczęli oddawać z ręki do ręki ów gąsiorek, jak zaczęli kupować półkwaterki za owego trojaka, to nie doszli do Brzoska, a gorzałki nie mieli, rozumu nie mieli, leżąc do samego wieczora w jakimś rowie koło drogi.

Kiedy skończył swoją gawędę Sebastyan, już drugi raz przedzwoniono na Pasterkę i wszyscy ruszyli do kościoła. Staremu Marcinowi nogi wypowiedziały posłuszeństwo, ja byłem znużony drogą, więc oboje zostaliśmy w chałupie.

— Czego pan taki smutny? — rzecze z nieśmiałością stary dziadzuś, patrząc na mnie z ukosa.

— Mam ci ja swego móla, mój gospodarzu, a może i większego niż wy wszyscy. Ot już drugi tydzień włóczę się od wsi do wsi i szukam i rozpytuję się o młodszego brata, z którym mię przed czterdziestu laty rozdzielono; szukam go jako jedynego krewniaka, bo żadnej familji nie mam na świecie...

— To bieda panie, ja sam wiem, co to być samemu i starzeć się i nie widzieć nikogo, coby w chorobie człekowi wody podał, coby zapłakał nad grobem, coby żałował; ale nie wiedziałem, proszę pana, żeby u panów o to stali.

— U panów, jak u panów, — odrzeknę — za pieniądze wszystko się kupi, a ja choć mam ich podostatkiem, a oddałbym wszystkie za brata; bo widziecie Marcinie kochany, że ja też z chłopskiego stanu pochodzę i dlatego wszystko mię tu do was ciągnie, wszystko mię ożywia, kiedy wspomnę owe lata dziecińshwa i tę wigilję i tę słomę, i te kolendy, i ten ogień na kominku i ławkę taką przy piecu.

A kiedy Marcin spojrzał na mnie ze łzą w oku, kiedy się poruszył z rozrzewnienia na swojej ławce, ja też niewiele myśląc, opowiedziałem mu całą historję młodości i ową śmierć matki przy kopcu.

— Eh! proszę pana — odezwał się, gdym skończył — na co się panu zda takie szukanie? Brat zapewne jest chłopem, skoro go ten furman zabrał do siebie; może pracując na swej roli, jest sobie szczęśliwszym...

— Żeby on był najgorszym z najgorszych, żebrakiem nawet, to brat on mój zawsze, którego chciałbym aby raz jeszcze jeden przed śmiercią oglądać; oddałbym mu wszystko...

— To to widzi pan, żeby mu na dobre nie wyszło; pieniądze psują człowieka, dziś jeżeli żyje, to kontent ze swego stanu, a jakbyś go pan obsypał majątkiem, co z niego będzie? — ni pan, ni chłop.

Rozmawialiśmy długo jeszcze w tym sposobie, stary Marcin wypytywał mi się o różne rzeczy, dysputował po prostu ale rozumnie, pocieszał jak mógł, a gdy powrócili gospodarze z kościoła, szeptał coś długo z synową, zapewne ga dając o jutrzejszem śniadaniu.

Na drugi dzień zwiedziłem kościół miejscowy, rozdałem dzieciom, co miałem z sobą łakoci i obrazków, a gdy przyszło wyjeżdżać, stary Marcin wziął mnie do komory i zamknął drzwi za sobą.

— Panie! cobyś powiedział na to, gdyby ci wychowanego i umiłowanego od maleńkiego syna, trza było wyprzeć sie na zawsze?

— Nigdybym tego nie zrobił — rzeknę zadziwiony tak mową, jak i drżącą postawą starca.

— A gdyby panu sumienie tak nakazywało?

— Mój Marcinie! dziwny jesteś doprawdy, jakież sumienie mogłoby mi kazać wyprzeć się rodzonego syna?

— Eh — przemówił, machając ręką i ocierając spadające łzy z oczu: — niech się dzieje wola Boska! I porwawszy mię za rękę, powiódł do izby prosto przed obraz ukrzyżowanego Chrystusa.

— Panie! jeżeli jesteście uczciwym człowiekiem, jeżeli się boicie ostatecznego sądu na tamtym świecie, przysięgnijcie, żeście prawdę wczoraj gadali o sobie.

— Co to jest? — krzyknę, czując dziwne jakieś uczucie w piersi.

— Przysięgnijcie panie! — wołał z uniesieniem.

— Przysięgam, że prawda, przysięgam i sto razy to zrobię Marcinie, ale powiedz...

— Przysięgnijcie jeszcze, — mówił dalej, trzęsąc się jak w febrze, — że gdy znajdziecie brata, nie będziecie go namawiać do porzucenia swoich.

(Dokończenie nastąpi.)

Kronika bieżąca

Św. Kandyda, męcz.
Św. Gerarda, opata.
Św. Maksymjana Z Bagaya, biskupa.
Św. Teresy od Dzieciątka Jezus.

Kalendarz słowiański: Siemian.

Jutro, niedziela, 4 październinka: Uroczystość Matki Boskiej, Królowej Różańca św., Św. Franciszka, wyznawcy z Asyżu.

*

	Wschód	Zachód
Słońca	o godz. 5.46	o godz. 17.19
Księżyca	o godz. 20.04,	o godz. 13.09

*

Z przeszłości Śląska. 3 października **1867.** Umarł **ks. Józef Troska, prob. mysłowicki** i pozasłużbowy inspektor szkolny. Ur. 4 3. 1819 — **1875.** Uwięziono w **Zabrzu,** rabusia Eljasza, który był postrachem bogatych ludzi — **1904.** Poświęcenie kościoła św. Józefa w **Rudzie,** przez ks. dziekana Korusa ze Zgody — **1929.** Do **Pszczyny** wracają cenne zabytki, jak: miecz katowski, stara halabarda i pieczęć żelazna miasta, zabrane przez Niemców i przechowane w muzeum w Opolu.

W roku: 1009. Na Śląsku wybito pierwsze polskie monety dla króla Bolesława Chrobrego — **1011.** (zob. 1007) — Henryk, cesarz niemiecki dopiero w tym roku zdobył się na odwet; czeski książe Jaromir powiódł niemieckie wojska na Polskę, ale nie zaszedł dalej jak na Śląsk, bo Ślązacy dobrze Niemcom dali się we znaki. Z pod Głogowa musieli wrócić, jak niepyszni. — **1012.** W końcu tego roku, Henryk cesarz niemiecki kazał zapytać się, czyby Bolesław nie przystał na pokój. — **1013. Mieszko II.** poślubia Ryksę, córkę palatyna lotaryńskiego, Herenfrieda i Matyldy, córki Ottona II. — **1013.** Cesarz Henryk przyznaje Łużyce Polsce. — **1015.** Bolesław Chrobry zadaje cesarzowi Henrykowi II. klęskę pod Ihwą.

— **Polsko-niemiecko- sowiecka konferencja w Krakowie.** W Krakowie rozpoczęła swe obrady konferencja kolejowa polsko-niemiecko-sowiecka, która obraduje nad ulepszeniem postanowień taryfy towarowej w komunikacji między Niemcami a Rosją Sowiecką i nadodwrót — tranzytem przez Polskę. Ze strony Niemiec uczestniczy w konferencji 7 delegatów, ze strony sowieckiej 5-ciu. Na czele delegacji polskiej stoi naczelnik wydziału taryf zagranicznych z mininisterstwa komunikacji p. Witold Matoga. Konferencja obradować będzie do 10 października br.

— **Ku wyrobieniu elity w SMP.** W dniach 26 i 27 września br. odbył się w Krakowie kurs instruktorski dla członkiń wydziałów żeńskich Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej okręgu krakowskiego. Zadaniem kursu było pogłębienie wiadomości w kierunku samodzielnej pracy wydziałów żeńskich SMP. Ku temu zmierzały też referaty w liczbie 11. Referat wstępny o ideologji SMP. wygłosił sekretarz generalny ks. Mateusz Zdebski. Inne referaty objęły praktyczną stronę pracy wydziałów we wszystkich dziedzinach pracy SMP. — Udział kursistek był bardzo liczny.

Huta Królewska otrzymała znaczne zamówienia na zwrotnice i konstrukcje mostów.

Fabryka zwrotnic w warsztatach huty Królewskiej otrzymała trzy większe zamówienia, a mianowicie: 1) z ministerstwa komunikacji na 53 kompletnych rozjazdów różnych typów, 2) z konsorcjum francusko polskiego towarzystwa budowy linji kolejowej Górny Śląsk—Gdynia na 184 rozjazdów także różnych typów oraz 3) z generalnej dyrekcji kolei jugosłowiańskich otrzymała dwa zamówienia na 10 zwrotnic. — Fabryka zaś mostów w warsztatach huty Królewskiej otrzymała dwa zamówienia: jedno z ministerstwa robót publicznych na 2200 ton konstrukcyj mostowych i z dyrekcji kolei państwowych w Wilnie 720 ton konstrukcji mostowej. Zamówienia powyższe niewątpliwie dadzą możność hucie Królewskiej wydatnego zatrudnienia załogi robotniczej na najbliższy okres.

Tajemnicze samobójstwo dwóch przyjaciół w gościnie.

Czerwionka, 30 października.

Dnia 30 września r. b. o godz. 4.45 w mieszkaniu Jureckiego Pawła w Czerwionce przy ul. Granicznej wystrzałem z rewolweru pozbawili się życia 21-letni **Szmektała Władysław** i 20-letni **Skowronek Antoni** — obaj z Knurowa. Skowronek krytycznego dnia o godz. 1, jako narzeczony córki Jureckiego, udał się w towarzystwie Szmektały do mieszkania Jureckich w Czerwionce, gdzie około 10 minut przebywali w kuchni w gronie rodziny Jureckich. Po upływie tego czasu rodzina Jureckich jak również i narzeczona Skowronka udali się na spoczynek do przyległego pokoju. Skowronek wraz ze Szmektałą pozostali radal w kuchni, a następnie przeszli do pokoju przyległ, gdzie zabawili się do rana do godz. 4.45. W tym czasie Skowronek pozostawił Szmektałę samego w pokoju a sam udał się do pokoju sypialnego Jureckich. **Szmektała, będąc sam w pokoju, z niewyjaśnionej dotychczas przyczyny wystrzałem z rewolweru w skroń pozbawił się życia. Na odgłos strzału przybiegł z pokoju sypialnego Skowronek, a widząc leżącego w kałuży krwi na podłodze swego kolegę, podniósł rewolwer i udał się napowrót do pokoju sypialnego i strzelił z rewolweru sobie w skroń.** Wezwany na miejsce wypadku miejscowy lekarz stwierdził u Szmektały śmierć, zaś Skowronka, który dawał jeszcze słabe znaki życia, polecił odstawić do szpitala Sp. Brackiej w Knurowie. Skowronek na skutek postrzału zmarł w drodze. Przyczyny targnięcia się na własne życie tak Szmektały jak i Skowronka dotychczas nie ustalono. —

Województwo śląskie.

* **Nowe wypowiedzenia w przemyśle śląskim i unieruchomienie zakładów pracy.** We wczorajszym numerze pisaliśmy o wypowiedzeniu pracy urzędnikom **w hutach Bismarcka w Wielkich Hajdukach i Laury w Siemianowicach.** Po tych wypowiedzeniach nastąpiły dalsze. Mianowicie otrzymali wypowiedzenia **wszyscy urzędnicy huty „Król" w Królewskiej Hucie oraz huty żelaza „Silesia" w Paruszowcu koło Rybnika.** Pracodawcy oświadczają w wypowiedzeniach, że pogarszające się z dnia na dzień położenie gospodarcze zmusza ich do tego kroku. Trudno dziś powiedzieć — twierdzą pracodawcy — czy w nowym roku da się utrzymać teraźniejszy stan zatrudnienia i dlatego też nastąpiły wypowiedzenia. Równocześnie obcięto dochody wszystkich urzędników w wysokości 6 do 10 procent. Wypowiedzenia przewidują zatrudnienie urzędników w do końca roku a od Nowego Roku zatrzymane zostaną najniezbędniejsze siły na nowych, oczywiście gorszych, jak dotychczas warunkach.

Groźnie przedstawia się położenie w **powiecie rybnickim,** z którego donoszą o zastawieniu z dniem 1 listopada br. **kopalni „Szarlota" w Rydułtowach.** Zarząd kopalni wypowiedział pracę wszystkim urzędnikom na dzień 31 grudnia, dyrektorowi kopalni i jej kierownikowi na dzień 31 marca 1932 r. **Cała załoga otrzyma wypowiedzenie pracy w najbliższych dniach.** Jak słychać, z powodu zamknięcia kopalni w Rydułtowach zostanie wzmożona produkcja na kopalniach gwarectwa rybnickiego, jak: Emma, Anna i Römer, gdzie znajdzie zatrudnienie około 1000 ludzi z kopalni rydułtowskiej. Reszta załogi tejże kopalni, również w liczbie około 1000 ludzi, pozostanie bez pracy i chleba. Zarząd gwarectwa rybnickiego rzekomo powiadomił władze miarodajne o zamierzonem zastawieniu kopalni „Szarlota" w Rydułtowach.

Jak promień z słonecznego nieba padła wiadomość o wstrzymaniu zamiaru unieruchomienia stalowni **w hucie „Laura" w Siemianowicach.** Odetchnęli swobodniej wszyscy ci robotnicy, którym zarząd huty wypowiedział pracę na dzień 30 września br. Wprawdzie wygaszono wysoki piec i zabrano się do jego naprawy. Po przeprowadzeniu niezbędnych prac reparacyjn. piec ten zostanie na nowo uruchomiony a z nim cała stalownia, która będzie w stanie zatrudnić wszystkich robotników na przeciąg 3 do 4 miesięcy.

W końcu jeszcze nadmieniamy, że nieprawdziwe są wiadomości o wypowiedzeniu pracy robotnikom zatrudnionym **w hucie „Bismarcka" w Wielkich Hajdukach.** Jak wyżej piszemy, wypowiedziano pracę tylko urzędnikom. Wypowiedzenia te zostaną atoli cofnięte z chwilą, skoro zarząd huty uzyska zamówienia na nowy rok.

* **Na pierwszy plan wysuwają się sprawy gospodarcze.** W dniu wczorajszym odbywały się konferencje w śląskim urzędzie wojewódzkim pod przewodnictwem pana wojewody dr. Grażyńskiego i komisarza demobilizacyjnego inż. Maskego z przedstawicielami przemysłu na tematy gospodarcze. Na pierwszy plan w powyższych rozmowach wysunęła się kwestja zamówień sowieckich dla przemysłu górnośląskiego, od których w dużym stopniu zależy dalsze zatrudnienie nieuszczuplonych załóg robotniczych.

* **Oszczędności, pomoc bezrobotnym i opieka społeczna były tematem konferencji starostów i burmistrzów.** W dniu 1 b. m. odbyła się pod przewodnictwem wojewody śląskiego przy udziale komisarza spisowego, a zarazem radcy wojewódzkiego dr. Wierzbiańskiego konferencja starostów i pierwszych burmistrzów miast Katowic, Król. Huty i Bielska w sprawie technicznych przygotowań do spisu ludności. Poza tem omówiono wyczerpująco potrzebę dalszych oszczędności w gospodarce związków komunalnych, gmin i powiatów, aktualne sprawy z zakresu opieki społecznej, zaopatrzenia ludności w węgiel i ziemniaki i sprawy dotyczące pogłębienia pracy w organizacjach ligi obrony powietrznej państwa.

* **Węgiel dla bezrobotnych.** Związek przemysłowców górnośląskich ofiarował na pomoc dla bezrobotnych 6000 ton węgla, rozdawnictwem którego zajmą się gminy.

* **Nowa rozprawa w sprawie zarobków budowlarzy.** Dnia 6 października odbędzie się przed komisją pojednawczą i rozjemczą w Katowicach nowa rozprawa dla budowlarzy. Chodzi zawsze jeszcze o spór zarobkowy i umowę zbiorową, oraz o umowę o pracy i płacy na górnośląskiej części województwa śląskiego.

* **Majątki państwowe na Śląsku przejęła dyrekcja lasów państwowych w Warszawie.** Na podstawie rozporządzenia ministra rolnictwa z 25. 7. 1931 r. administrację majątków państwowych, która do tej pory należała do urzędu wojewódzkiego, przejęła dyrekcja lasów państwowych. W związku z tem zarządzeniem zarząd majątkami państwowemi, położonemi na terenie województwa śląskiego, przejęła warszawska dyrekcja lasów państwowych i wszelkie sprawy, załatwiane dotychczas przez śląski urząd wojewódzki, załatwiać odtąd będzie dyrekcja lasów państwowych w Warszawie.

* **Miesiąc propagandy Śląska.** Związek Obrony Kresów Zachodnich organizuje w listopadzie r. b. „Miesiąc Śląska", na wzór organizowanego niedawno propagandowego „Miesiąca Pomorza". Celem „Miesiąca" będzie spopularyzowanie w całym kraju sprawy śląskiej oraz uświadomienie szerokich rzesz ludności o doniosłem znaczeniu dzielnicy śląskiej dla Polski. Prace przygotowawcze do „Miesiąca Śląska" są już w pełnym toku. Projektowane jest zorganizowanie na terenie całej Polski szeregu imprez propagandowych, widowisk, odczytów, zebrań, akademij, zabaw, pochodów i t. d. Z O. K. Z. wyda również broszurę propagandową o Górnym Śląsku, która w ilości stu tysięcy egzemplarzy rozesłana zostanie do szkół. W dniach najbliższych zorganizowane zostaną komitety lokalne „Miesiąca Śląska" w szeregu miast.

Z Katowickiego

Przedstawienie teatralne.

Katowice-Brynów. Tow. śpiewu im. Kościuszki Katowice-Brynów urządza w niedzielę, dnia 4 października br. o godzinie 7 wieczorem u p. Rzychonia w Katowickiej Hałdzie przedstawienie teatralne p. t „Amerykanin" w 3 aktach.

Wynik spisu zwierząt gospodarskich według stanu z dnia 30 czerwca 1931 r.

Katowice. Na terenie miasta Katowic naliczono w ciągu miesiąca czerwca następujące liczby zwierząt gospodarskich: koni 1261, bydła rogatego 460, z tego cieląt do 1 roku 79, byczka i 30 buhai, krów 302, jałówek 49; trzody chlewnej 1900 sztuk; owiec 3 sztuki, kóz 2494 sztuk.

Częściowo zatrudnieni mają na czas zimy otrzymać bezpłatne ziemniaki.

Siemianowice w Katowickiem. Jak donoszą, udała się do zarządu gminy delegacja robotników częściowo zatrudnionych, celem zaopatrzenia ich bezpłatnemi ziemniakami na czas zimy. Burmistrz przyrzekł im zaopatrzyć tych robotników, którzy posiadają liczną rodzinę, a których dochód miesięczny nie przekracza 150 zł.

Z Świętochłowickiego

„Zgoda" zażądała redukcji 200 robotników.

Świętochłowice. Zarząd huty „Zgoda" w Świętochłowicach zwrócił się do komisarza demobilizacyjnego z wnioskiem o udzielenie mu pozwolenia na redukcję 200 robotników.

Nowe ceny artykułów spożywczych.

Świętochłowice. Powiatowa komisja do badania cen w Świętochłowicach, na posiedzeniu swem ustaliła następujące ceny artykułów spożywczych w sprzedaży detalicznej: mąka żytnia 65 proc. 1 kg — 42 gr. chleb 65 proc. 1 kg 42 gr. mąka pszenna 65 proc. 1 kg 44 gr. bułki 120 gr 10 groszy, mleko litr 38 gr, maślanka litr 25 gr, masło I gat. w składach 1 kg 4,80 zł, na targu 4,60 zł, ser krowi 1 kg 1—1,40 zł, jaja sztuka 12—15 gr. Ceny innych artykułów spożywczych, jak mięso i t. p. pozostają bez zmian.

Ponura tragedja miłosna.

Wielkie Hajduki w Świętochłowickiem. Dnia 29 bm. około godz. 21.10 plutonowy Jan Obwisło z 75 p. p., stacjonowany w Wielkich Hajdukach, wystrzałem z pistoletu systemu „Parabellum" obok ogrodów działkowych przy ul. Król.-Huckiej pozbawił życia swą narzeczoną Marję Potrawównę z Wielkich Hajduk. Po dokonanem zabójstwie plutonowy udał się do koszar w Hajdukach, gdzie w korytarzu porzucił pistolet a następnie zabrał z koszar karabin wojskowy i udał się do mieszkania matki zastrzelonej, usiłując gwałtem dostać się

do wnętrza. Gdy Potrawowa jednak mieszkania nie otworzyła, Obwisło tuż przed drzwiami Potrawowej wystrzałem z karabinu w głowę pozbawił się życia. Zwłoki Potrawównej odstawiono do kostnicy szpitala w W. Hajdukach, zaś zwłokami plutonowego Obwisły zajęły się władze wojskowe. Przyczyny zabójstwa i samobójstwa dotychczas nie ustalono. Dalsze dochodzenia w toku.

Położenie w hucie „Bismarcka".

W. Hajduki w Świętochłowickiem. Sytuacja na rynku pracy w hucie ostatnio się poprawiła. Rurkownia i tokarnia pracują bez świętówek, tak samo walcownie oraz odlewnia stali. Jedynie w walcowni stali, młotowni i oddziale maszynowym stosowane są świętówki. Rurkownia wykonuje obecnie rury wiertnicze dla Argentyny oraz do budowy rurociągu Państw. Zakładów Wodociągowych w Maczkach.

Datki na nowy kościół.

Zgoda w Świętochłowickiem. Nawiązując do korespondencji z ubiegłego tygodnia w sprawie budowy kościoła pod wezwaniem św. Józefa w Zgodzie, należy takową o tyle sprostować, że w międzyczasie wpłacił p. Boruta z części świętochłowickiej kwotę 400 złotych na ręce ks. proboszcza Śliwki, za co mu serdeczne „Bóg zapłać". Przypuszczamy, iż w następnych miesiącach podniesie się ta kwota choć do tej wysokości, jaką składa osada Zgoda, mianowicie 1600 zł. miesięcznie. Wobec tego prosi się obywateli, przyłączających się od nowej parafji, aby życzliwiej traktowali sprawę zakupu dzwonów dla nowego kościoła.

Z Pszczyńskiego

Kontrola bezrobotnych.

Pszczyna. Urząd Pośrednictwa Pracy w Pszczynie zarządza kontrolę miesięczną wszystkich bezrobotnych bez względu na to, czy pobierają wsparcie lub nie w następujących miejscowościach: W **Pszczynie na sali Polskiego Domu Ludowego** (dawniej Białas) dnia 6 października br. dla gmin Kobiór godzina 9, Kobielice 9,30, Radostowice 10, Poręba 10,30, Goczałkowice Górne 11, Goczałkowice Dolne 11.30, Rudołtowice godz. 12, Ćwiklice 12.30, Piasek, Studzieniec, Jankowice i Czarków godz. 13. Dnia 7 października br. dla gmin Łąka godz. 9, Starawieś 10, Pszczyna-miasto 11. W **Grzawie w lokalu p. Wojtasowej** dnia 7 października br. dla gmin Zawadka, Góra, Wola, Gilowice, Międzyrzecze, Frydek, Miedźna i Grzawa. W **urzędzie okręgow. w Mizerowie** dnia 7 października br. dla gmin Mizerów, Kryry, Wisła Wielka, Brzeźce, Suszec i Rudziczka.

Poświęcenie krzyża przed zakładem dożywiania dzieci w Orzeszu.

Orzesze w Pszczyńskiem. W ubiegłą sobotę odbyło się uroczyste poświęcenie krzyża wzniesionego przez magistrat miasta Król. Huty przed zakładem dożywiania dzieci. Zakład ten jest własnością m. Król. Huty i służy dla dożywiania biednych dzieci na przeciąg czterech tygodni. Latem przebywa tam 40 dzieci, zimą 30. W uroczystości poświęcenia wzięli udział pp. radca Grześ, radca Plewiński, b. insp. szkoły Wystrzychowski, prof. Rudnicki i inni. Po poświęceniu dokonanem przez miejscowego proboszcza przemówił do zebranych radca Grześ. Nadmienić jeszcze wypada, że magistrat zamierza powiększyć zakład, by mógł on pomieścić dzieci w grupach po 80 na przeciąg 6 tygodni.

Wypadek na kolei.

Orzesze w Pszczyńskiem. Dnia 28 bm. na przestrzeni kolejowej pomiędzy Orzeszem a Bradą przy kamieniu kilometrowym 52,3 z niewyjaśnionej dotychczas przyczyny wypadł w czasie jazdy z pociągu osobowego Feliks Solecki z Twardej Góry (woj. pomorskie) i doznał poważnego okaleczenia ciała i złamania **prawej reki. Okaleczonego, po udzieleniu** mu na miejscu pierwszej pomocy, przewieziono do szpitala w Mikołowie. Dalsze dochodzenia celem ustalenia przyczyny wypadku w toku.

Z ruchu T. C. L.

Tychy w Pszczyńskiem. W ubiegłą niedzielę odbyło się walne zebranie komitetu T. C. L. w Tychach w lokalu bibljoteki i czytelni T. C. L. przy licznym udziale członków i przedstawiciela zarządu głównego. Sprawozdania poszczególnych członków zarządu wykazały znaczny postęp działalności TCL., a w szczególności wzrost czytelnictwa. Bibljoteka posiada obecnie 1700 dzieł. W ciągu roku korzystało z bibljoteki 217 czytelników, wypożyczając 2199 książek. Zatem wzrost czytelnictwa o 50 procent. Bardzo ciekawą jest statystyka poczytności książek, przedłożona przez prezesa i bibljotekarza T. C. L. p. Hrabina. Ze statystyki tej wynika, że najpoczytniejszym i najwięcej lubianym autorem jest nieśmiertelny Sienkiewicz, bowiem „trylogię", „Krzyżacy", „W pustyni i w puszczy" wypożyczono w ciągu roku ponad 60 razy. Na drugiem miejscu stoi Prus, następnie Reymont, Rodziewiczówna, Kraszewski, Gąsiorowski itd. Jest to bardzo pocieszające, że czytelnictwo właśnie w tym a nie w innych kierunku się rozwija. Przychód ogólny za rok ubiegły wynosi 2.743,37 zł, rozchód 2.210,28 zł. Członków TCL. jest 80, którzy płacą regularnie składki miesięczne. Zebrań komitetu odbyło się w ciągu roku 13. Obok bibljoteki jest również czytelnia dzienników i czasopism, posiadająca przeszło 20 dzienników i pism perjodycznych. Ponadto przy komitecie T. C. L. istnieje klub szachistów, do którego należy 42 członków. Klub ten urządza trzy razy w tygodniu gry w szachy. Na ten cel zakupiło T. C. L. 14 kompletów szachów. Po sprawozdaniach poszczególnych członków i komisji rewizyjnej, jakoteż rzeczowej dyskusji, wybrano zarząd w składzie: Kazimierz Hrabin prezes i bibljotekarz, Kolasianka sekretarka, Dziubek skarbnik i członkowie zarządu: Hrabinowa, Michlewiczówna, Wierzbicka, Palkiszówna, Kmietowicz, Oszywa. Komisja rewizyjna: Gwóźdź, Placek i Holwel. Pod koniec zebrania wygłosił p. Paszenda referat na temat: encykliki Ojca świętego **z roku 1884 dotyczącej masonerji.** Referat bardzo aktualny, głęboko przemyślany i opracowany wzbudził ogólne zainteresowanie.

Z Śląska Opolskiego.

Powódź na Śląsku Opolskim.

Woda powoli opada i dopiero teraz można stwierdzić skutki tej katastrofalnej powodzi. Największe spustoszenie wyrządził wylew wody w powiecie strzeleckim, gdzie woda przerwała tamę pod **Krępą** i rozlała się na olbrzymiej przestrzeni. Dziesięć tysięcy metrów sześciennych piasku pokryło w tej okolicy urodzajną glebę na powierzchni około 1000 morgów. 24 zamożnych dotychczas gospodarzy zostało zrujnowanych. Woda zalała również całe niemal **Odmęty,** przyszłą siedzibę fabryki obuwia Baty. Odmęty są odcięte od świata, bo woda stoi na głównej drodze tak wysoko, że wozem lub samochodem nie można jej przebyć. Katastrofa pod Krępą nastąpiła nie bez winy władz. Tama nad Odrą była uszkodzona i fachowcy przepowiadali, że jeżeli nie będzie naprawiona, przy podniesieniu się poziomu wody na Odrze, tama może być przerwana, co się też rzeczywiście stało.

Z Bytomskiego.

Górnik Jan Wrzeciono z **Rokitnicy** opuścił swoją żonę i dzieci i otumanił inną dziewczynę. Przychodził on niemal codziennie do mieszkania swojej „narzeczonej", by wymuszać od niej jedzenie i pieniądze na pijatykę. Gdy pewnego dnia przybył razem ze swoim bratem po „pożyczkę" i nie otrzymał jej, pobił do krwi ojca dziewczyny, dziewczynie zaś złamał nos i skopał ją do nieprzytomności. Sąd skazał brutala na 6 miesięcy więzienia.

*

Przedsiębiorca furmanek przewozowych Eggert z **Bytomia** posiadał na swoim placu przy szosie Łagiewnickiej 5 szyn żelaznych kolejowych, które sprzedał jako stare żelazo. Szyny te ważyły 6.000 kg. Skąd E. szyny te nabył, nie chciał powiedzieć. Sąd skazał go na 8 miesięcy więzienia. Pośrednik jego zaś skazany został na 90 marek grzywny.

Z Gliwickiego.

Rzeźnik Kutz z **Paczyny** kupił chorą krowę i bez oględzin weterynarskich ubił ją, a mięso przygotował do wyrobu kiełbas. Policja dokonała jednak w jego warsztatach rewizji i mięso obłożyła aresztem. Niesumiennego rzeźnika pociągnięto do odpowiedzialności sądowej i sąd w Gliwicach skazał go na miesiąc więzienia.

*

Pewien książkowy, zamieszkały przy ulicy Einsiedlerstrasse w **Gliwicach** usiłował otruć swoją 3-letnią córeczkę i siebie gazem świetlnym. Nasamprzód wyrzucił swoją żonę z mieszkania, zamknął drzwi a następnie pozatykał wszystkie szczeliny, poczem odkręcił dwa kurki gazowe. Żona jego udaremniła zamiar, gdyż otworzyła drzwi wytrychem i zakręciła kurki. Niedoszłego samobójcę zabrała ze sobą policja.

Z Rybnickiego

Przedstawienie teatralne.

Rybnik. Kongregacja Marjańska urządza w niedzielę, dnia 4 października br. wieczorem o godz. 7,30 na sali hotelu Świerklaniec przedstawienie teatralne. Odegrana zostanie sztuka „Czwarte przykazanie Boskie". Zarząd uprasza parafjan o jaknajliczniejszy udział w tem przedstawieniu. Bilety są wcześniej do nabycia w księgarni p. Basisty.

Śmiertelny wypadek.

Wodzisław w Rybnickiem. We wtorek zdarzył się na linji autobusowej Wodzisław—Racibórz śmiertelny wypadek. Z autobusu wjeżdżającego do Raciborza wypadł nagle 5-letni chłopiec, dostał się pod koła i został przejechany na śmierć. Władze policyjne zbadały wypadek i stwierdziły że chłopiec ponosi winę w wypadku.

„Święto pieśni" w Rydułtowach.

Rydułtowy w Rybnickiem. Okręg rybnicki Zw. Śl. Kół Śpiewaczych, urządza w poszczególnych gminach powiatu rybnickiego „Święta pieśni", celem spopularyzowania pieśni polskiej i werbowania nowych członków do kół śpiewaczych. Takie „Święta pieśni" odbyły się już w Niedobczycach, Żorach i Czerwionce. W nadchodzącą niedzielę 4. października 1931 r. odbędzie się „Święto pieśni" w Rydułtowach na sali p. Tytki o godz. 15.30. Występować będą chóry okoliczne a ponadto chór „Seraf" z Rybnika. Podobnie jak w innych miejscowościach, tak i w Rydułtowach spodziewany jest liczny udział publiczności, szukającej rozrywki w pieśni polskiej.

Przytrzymanie złodziejaszka.

Niedobczyce w Rybnickiem. W dniu 25 bm. przytrzymano na przystanku kolejowym kopalni „Donnersmarck" 34-letniego Jana Grzybka bez zajęcia i stałego miejsca zamieszkania, będącego w posiadaniu ubrania męskiego i roweru. W czasie badania Grzybek dwukrotnie podał fałszywe nazwisko a doprowadzony do posterunku przyznał się, iż ubranie i rower ukradł w tym dniu z łaźni kopalni „Emma" na szkodę górnika Alojzego Wrozyny z Jastrzębia Górnego. Przytrzymanego odstawiono wraz z doniesieniem do dyspozycji władz sądowych w Rybniku, skradzione rzeczy oddano napowrót poszkodowanemu.

Wprowadzenie księdza do Nieboczów.

Nieboczowy w Rybnickiem. W niedzielę, dnia 4 października odbędzie się w Nieboczowach uroczyste wprowadzenie księdza do nowowybudowanego kościoła. Nadmienić należy, że kościół w Nieboczowach wybudowano tylko z dobrowolnych ofiar obywateli tamtejszej gminy. Po długich pertraktacjach z czynnikami miarodajnemi zgodzono się na utworzenie w Nieboczowach samodzielnej parafji i zamianowano tam proboszczem ks. Piotra Pawełczyka z Szopienic.

Z Lublinieckiego

30-lecie kapłaństwa w jednej parafji.

Lubsza w Lublinieckiem. Dnia 9 bm. obchodzić będzie ks. Karol Feicke rzadki jubileusz 30-letniego pobytu w parafji Lubsza.

Z Bielskiego

25 lat pracy nad odrodzeniem wewnętrznem.

Dziedzice w Bielskiem. Domy rekolekcyjne to nad wyraz doniosłe placówki wyszkolenia przodowników Akcji Katolickiej. Z radością też notujemy zdobycze na tym terenie. Oto dom rekolekcyjny w Dziedzicach na Śląsku Cieszyńskim, prowadzony przez ks. ks. Jezuitów zamknął pierwsze ćwierć wieku swej działalności. Mimo szalonych trudności w kilkuletnim okresie wojennym ma jednak Dom rekolekcyjny w Dziedzicach do zanotowania piękny dorobek w liczbie 281 seryj rekolekcyj, w których wzięło udział 7304 osób, w tem księży — 3276, robotników 1503, młodzieży męskiej 639, nauczycieli 545, rolników 439, uczniów gimnazjalnych 289, panów inteligencji 263 itd. W tym roku 31 października rozpoczynają się 3-dniowe rekolekcje dla panów z inteligencji. Zgłoszenia: Ks. Superior J. Bok, Dziedzice, Dom Rekolekcyjny. (W Domu rekolekcyjnym dziedzickim odprawiają rekolekcje tylko mężczyźni).

Z Cieszyńskiego

Pożar domu.

Simoradz w Cieszyńskiem. Dnia 27 września nad ranem wybuchł ogień w drewnianym budynku mieszkalnym Franciszka Drobki. Pożar zniszczył doszczętnie dom wraz z przyległą stajnią i wyrządził szkodę na około 2500 zł. co pokrywa w całości ubezpieczenie. Pożar powstał wskutek wady komina.

Wiadomości z duchowieństwa.

Cieszyn. We czwartek, dnia 24 września wieczorem zmarł w szpitalu krajowym w Cieszynie po krótkich cierpieniach opatrzony św. Sakramentami śp. ks. Teofil Budny, proboszcz w Lipowcu, w 46 roku życia. Niespodziewany zgon będącego w sile wieku kapłana i duszpasterza okrył wszystkich jego krewnych, kolegów i całą parafję lipowiecką, w której pracował od r. 1914 szczerą żałobą i głębokim smutkiem. W sobotę 26 września nastąpiła eksportacja zwłok z kostnicy szpitala śląskiego do Lipowca, gdzie odbył się pogrzeb w poniedziałek, dnia 28 września br. R. i p.

Sprawy robotnicze.

Bezrobocie w Anglji.

Liczba bezrobotnych w Anglji w dn. 21 bm. wynosiła 2.811.615 osób, tj. w porównaniu z tygodniem poprzednim — zwiększyła się o 22.525.

Przeszło 300 tysięcy bezrobotnych w Austrji.

Liczba bezrobotnych w Austrji wynosi obecnie 306 tysięcy osób. Liczba ta jest wyższa o 60 tysięcy od stanu bezrobocia w tym samym okresie roku zeszłego.

Program radjowy.

Niedziela 4 października 1931.

Katowice, fala 408,7 m. Godz. 10.10 Transmisja nabożeństwa ze Lwowa. 11.58 Sygnał czasu oraz hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie. 12.10 Komunikat meteorologiczny. 12.15 Poranek symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej. 14.00 Ks. dr. Bolesław Rosiński: „Kościół w świetle słów Chrystusowych". 14.20 Muzyka. 14.40 „Obliczajmy swoje zapasy", 15.00 Muzyka lekka. 15.15 Audycja żołnierska. 15.55 Program dla dzieci starszych i młodzieży. 16.20 Intermezzo muzyczne. 16.40 Prof. Władysław Dzięgiel: „Silesia Semper Fidelis". 16.55 Intermezzo muzyczne. 17.15 „Czy istnieje nienawiść wśród zwierząt". 17.30 Wiadomości przyjemne i pożyteczne. 17.45 Koncert popołudniowy. 19.00 Rozmaitości. 19.20 Intermezzo muzyczne. 19.45 Słuchowisko p. t. „Grube ryby" — M. Bałuckiego. 20.15 Koncert popularny. 21.55 Kwadrans literacki „Nerwy" opowiad. sportowe Z. Kleszczyńskiego. 22.10 Recital skrzypcowy Zdzisława Roesnera. 22.40 Komunikaty. 23.00 Muzyka lekka i taneczna.

Poniedziałek 5 października 1931.

Katowice, fala 408,7 m. Godz. 11.40 Przegląd prasy krajowej. 11.58 Sygnał czasu oraz hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie. 12.15 Koncert z płyt gramofonowych. 14.45 Komunikaty gospodarcze. 14.55 Intermezzo muzyczne. 15.05 Komunikat gospodarczy. 15.15 Przegląd komunikacyjny. 15.25 Władysław Włosik: Pogadanka z działu: „Ogrodnik śląski". 15.45 Intermezzo muzyczne. 16.20 Lekcja języka francuskiego — kurs elementarny. 16.40 Intermezzo muzyczne. 17.10 „O promieniach nadfioletowych". 17.35 Muzyka lekka. 18.50 Rozmaitości. 19.05 Odcinek powieściowy. 19.20 Prof. Władysław Dziegiel: „Z dziejów Ziemi Śląskiej" 19.40 Komunikaty strażactwa śląskiego. 19.45 Prasowy dziennik radjowy. 20.00 Feljeton muzyczny. 20.15 Opera „Cyganerja" Pucini'ego. 22.30 Komunikaty. 22.45 Muzyka lekka i taneczna.

Nadesłane.

Łagiewniki koło Król. Huty. Małżonkowie **Ryszard i Barbara Kabusowie z domu Miska** obchodzą w dniu 2 października uroczystość srebrnego wesela. Z tej okazji składają zacnym Jubilatom serdeczne życzenia **wdzięczne dzieci, zięć, krewni i przyjaciele, agent „Katolika" Tomasz Wieczorek oraz redaktor „Katolika" wraz z rodziną.** Jubilatów niech Pan Bóg nadal darzy szczęściem, zdrowiem, błogosławi wszystkim ich pracom i aby wolni od trosk doczekali się złotego i djamentowego. Jubilaci niech doczekają się sto i więcej lat życia!

Suchagóra. Małżonkowie **Jan i Anna Serafinowie z domu Hanzel** obchodzą dnia 8 października br. 25-letni jubileusz małżeński. Jubilatom życzą szczęścia, zdrowia oraz wszelkiej pomyślności **dzieci, matka, siostra, bracia oraz agent „Katolika" Paweł Bednarczyk.** (Redakcja przyłącza się do życzeń. Jubilaci niech żyją sto lat!)

Dział handlowy.

Giełda pieniężna w Warszawie

w dniu 1 października 1931 r.

Dolar amerykański 8,90½ zł. Funt szterlingów angielskich 34,40 zł. 100 franków francuskich 35,06 zł. 100 koron czeskich 26,38 zł. 100 franków szwajcarskich 174,57 zł. 100 guldenów holenderskich 358,10 zł. 100 belg belgijskich 124,19 zł. 100 guldenów gdańskich 173,42 zł.

Giełda zbożowa w Poznaniu

w dniu 1 października 1931 r.

Żyto 22,25—22,50. Pszenica 19,50—20,50. Jęczmień 64—66 kg 19,00—20,00, 68 kg 20,50—21,50. Jęczmień browarowy 23,50—24,50. Owies 19,50—20,50. Mąka żytnia 65 proc. 33,04—34,00. Mąka pszenna 65 proc. 31,50—33,50. Otręby żytnie 12,50—13,25. Otręby pszenne 11,75—12,75. Otręby pszenne grube 12,75—13,75. Rzepak 28,00—29,00. Groch Wiktorja 21,00—24,00. Groch Folgera 23,00—25,00. Ziemniaki jadalne 2,30—2,50. Słoma prasowana 3.75—4,00. Siano luźne 5,30—6,00. Siano luźne 7,00—7,50. Siano prasowane 7,35—8,10. Ogólne usposobienie spokojne.

Giełda zbożowa we Wrocławiu

w dniu 30 września 1931 r.

Za 1000 kg: Pszenica śląska 74 kg — 215 mk, 76 kg — 221 mk, 72 kg — 206 mk. Żyto śląskie 70½ kg — 197 mk, 68½ kg — 193 mk. Owies 140 mk. Jęczmień browarowy 175—185 mk. Jęmień jary 160 mk. Jęczmień zimowy 63—64 kg 156 mk. Jęczmień na kaszę 160 mk. Mąka pszenna 60 proc. 33 mk, mąka żytnia 76 proc. 29 mk. Mąka luksusowa 39 mk.

Górnośląska giełda zbożowa w Gliwicach

w dniu 29 września 1931 r.

Za 1000 kg bez worka ze stacji Gliwice: Pszenica krajowa 75,5 kg — 215 mk. Pszenica zagraniczna 75,5 kg — 191 mk, 78 kg — 186 mk. Żyto krajowe 71,2 kg — 192 mk, zagraniczne 71,2 kg — 187 mk. Owies krajowy 132—140 mk. Kuchy lniane zagraniczne 132 mk. Otręby żytnie 110 mk. Otręby pszenne 105—110 mk.

Ceny za produkty rolne

z dnia 1 października 1931 r. podane przez „Raiffeisen" hurtownię towarów w Katowicach, ul. Gliwicka Nr. 3.

Za 100 kg. żyto krajowe zł. 26.00—27.00, na wywóz 34.00—35.00, pszenica krajowa 27.00 do 28.00, na wywóz 36.00—38.00, owies krajowy pastewny 23.00—24.00, na wywóz 26.00—27.00,

Pasza treściwe za 100 kg. loco stacja odbiorcza (przy ilościach pełnowagonowych): makuch słonecznikowy 48% zł. 25.00—26.00, makuch słonecznikowy 46% 24.00—25.00, makuch rzepakowy 21,00—22,00, lniany 29.00—30.00, otręby żytnie 14,00—14.75, pszenne 14,00—14,75, otręby pszenne średnio-grube 14.50—15.50, słoma prasowana żytnia 7,50, pszenna 7,50, owsiana 7,50.

Kronika gospodarcza.

Kryzys skończy się w roku 1940.

W niemieckim czasopiśmie „Weltwirschaft" profesor Wegermann, dyrektor instytutu badania konjunktur zamieścił ostatnio artykuł, gdzie twierdzi, iż obecny kryzys gospodarczy skończy się w roku... 1940. Zatem jeszcze 9 lat pełnych cały świat przeżywać ma całą grozę nędzy i czekać na ludzkie warunki życia.

Bata buduje fabrykę obuwia w Polsce.

Czeska wytwórnia obuwia Bata zakupiła w Chełmku pod Oświęcimiem tereny obszaru około 100 ha, na których firma ta przystąpić ma niebawem do budowy wielkiej fabryki obuwia i garbarni skór. W nowych zakładach znajdzie zatrudnienie około 4.000 robotników.

Sprawy towarzystw.

Katowice. W poniedziałek, dnia 5 października b. r. rano o godz. 6-tej odprawiona zostanie w kościele katedralnym Msza św. na intencję ks. patrona Woźnicy, zamówiona przez Katolickie Koło Abstynentów przy kościele św. Piotra i Pawła. Uprasza się o liczny udział. — Wieczorem o godz. 19.30 odbędzie się posiedzenie Katolickiego Koła Abstynentów w Domu Związkowym przy kościele św. Piotra i Pawła, na którem wygłosi referat p. kierownik szkoły Desaga z Bogucic. Uprasza się wszystkich członków oraz miłośników trzeźwości o przybycie.

Zarząd.

Ruda Śl. Tow. mand. i wyc. „Jaskółka" urządza 4 b. m. o godz. 19 w sali Domu Narodowego tegoroczną zabawę jesienną. Tegoż dnia i w tym samym lokalu o godz. 14 zebranie miesięczne.

Katowice I. Tow. mand. i wyc. „Jaskółka" urządza w sobotę 3. X. br. w sali Strzechy Górniczej zabawę jesienną połączoną z wieczorkiem muzycznym.

Suchagóra. W niedzielę, dnia 4 października o godz. 2 po południu odbędzie się na sali pana Cempulika zebranie filji Związku inwalidów, wdów i sierot górniczych i hutniczych. O ważnych sprawach radzić będziemy, wobec tego liczny udział zorganizowanych i niezorganizowanych konieczny. Goście bardzo pożądani z Suchejgóry, Lazarówki i Blechówki. Referent przybędzie z głównego zarządu z Katowic.

Odpowiedzi redakcji.

Stary czytelnik D. Piotrowice. Radzimy zwrócić się do Wydziału Pracy i Opieki Społecznej przy Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach.

L. F. Lipiny. 1. W sprawie książki napisać należy do p. Tomiczka Konstantego (Tomiczek Konstanty), Gorzyce, pow. Rybnik. 2. Śląskie Kopalnie i Cynkownie Sp. Akc. w Katowicach, ul. Marszałka Piłsudskiego 31.

N. N. Chorzów. Przeliczenie niemieckich ubezpieczeń na życie jest zgodne. Zaliczki zostaną niewątpliwie odliczone. Ponieważ nie wiemy w jakim stopniu do złotego pożyczki zostaną przeliczone, radzimy zwrócić się wprost do ubezpieczenia niemieckiego.

J. Z. Marklowice. 6.000 marek niemieckich z października 1922 roku równają się 18.60 zł.

R. 1. M. D. 36 L. Pisze się: lekki, lekka, lekkie.

TEATR I SZTUKA.

TEATR POLSKI W KATOWICACH.

W sobotę opera St. Moniuszki **„Halka".** Opera ta o swojskiej przepięknej muzyce, cieszyła się u nas zawsze olbrzymiem powodzeniem; zainteresowanie wzrasta, gdyż w operze tej wystąpią znakomici artyści opery warszawskiej w osobach pp. **Lipowskiej, Gołębiowskiego, Mossakowskiego, Michałowskiego** — pod batutą znanego kapelmistrza **Adama Dołżyckiego.** Bilety do nabycia w kasie Teatru. Tel. 24.48

W niedzielę, dnia 4. bm. dwa przedstawienia: o godz. 15.30 operetka **„Krysia Leśniczanka"** po cenach zniżonych, zaś wieczorem **„Wesoła Wdówka".**

REPERTUAR.

Sobota, dnia 3. października: „Halka", występ artystów opery warszawskiej.

Niedziela, dnia 4. października: „Krysia Leśniczanka" o godz. 15.30.

Niedziela, dnia 4. października: „Wesoła Wdówka" o godzinie 19.30.

Wtorek, dnia 6. października: „Wesele", inauguracyjne przedstawienie w sezonie 1931-32.

Środa, dnia 7. października: „Wesele Fonsia" o godz. 19.30

Teatr Polski na prowincji.

Poniedziałek, dnia 5. października: „Halka" Bytom o godzinie 19.30.

Z Ogólnego Związku Podoficerów Rezerwy.

Zabawa jesienna Związku Podof. Rez.

Koło Katowice centrum Og. Zw. Podof. Rez. urządza w niedzielę, dnia 4. października o godz. 6-tej wieczorem w lokalu „Strzecha Górnicza" przy ul. Andrzeja zabawę jesienną, połączoną z różnemi niespodziankami, konkursem i humoreskami. Czysty zysk przeznaczony zostanie na bezrobotnych.

Kalendarzyk zebrań kół Ogólnego Zw. Podoficerów Rezerwy.

Niedziela, dnia 4. października.

Katowice-centrum. Miesięczne zebranie koła o godz. 10 rano w sali „Strzechy Górniczej" przy ul. Andrzeja.

Katowice III. Zebranie koła o godz. 19 w lokalu p. Marka przy ul. Wojciechowskiego 76.

Siemianowice. Zebranie koła o godz. 10 rano w restauracji p. Oczki, przy ul. Barbary.

Katowice-Ligota. Zebranie miesięczne koła o godz. 16 w lokalu p. Jezeli.

Nowa Wieś. Zebranie miesięczne o godz. 10 rano w lokalu p. Czernego. Na porządku obrad sprawa umundurowania i teatru.

Poniedziałek, dnia 5. października.

Goleszów. Miesięczne zebranie koła o godzinie 18.30 w lokalu p. Polaka w Goleszowie.

*

Na powyższe zebrania zaprasza się wszystkich dotychczas niezorganizowanych Podoficerów Rezerwy.

Wydawnictwo „Katolika Polskiego" i „Katolika Śląskiego", „Górnoślązaka" i „Gońca Śląskiego" w Katowicach.

Nakładem i drukiem: **Drukarnia Śląska, spółka** z ogr. odp. w Katowicach, ul. Batorego nr. 2. Telefon 878. — Za redakcję odpowiada: **Franciszek Godula w Królewskiej Hucie.**

Encyklika

PAPIEŻA PIUSA XI

do patrjarchów, prymasów, arcybiskupów, biskupów i innych ordynarjuszów o „Akcji Katolickiej".

4) (Ciąg dalszy.)

Odezwa wskazuje „czarną niewdzięczność" Kapłanów, którzy stają przeciw partji, co (mówi odezwa) stała się dla całych Włoch gwarancją wolności religijnej. Duchowieństwo, Episkopat i ta sama Stolica Święta nie zapoznawali nigdy, co w tych latach uczyniono dla dobra i korzyści Religji, owszem wielekroć wyrażali za to żywą i szczerą Wdzięczność. Ale My, i Episkopat i Duchowieństwo, i wszyscy dobrzy wierni, oraz wszyscy obywatele miłujący porządek i pokój, niepokoili się, niepokoją i pełni są troski wobec nadto pośpiesznie rozpoczętych systematycznych zamachów przeciwko najświętszym i najszacowniejszym wolnościom: Religji i sumienia, jakiemi były zamachy przeciw Akcji Katolickiej, jej różnym Stowarzyszeniom, zwłaszcza stowarzyszeniom młodzieży, wobec zamachów, które dosięgły punktu kulminacyjnego w zarzadzeniach policyjnych, skierowanych przeciw tym stowarzyszeniom i we wskazanych już metodach zamachów i zarządzeń, które każą poważnie wątpić, czy stanowisko, zrazu przychylne i dobroczynne, pochodziło jedynie ze szczerej miłości i gorliwości do Religji. Jeżeli chce się mówić o niewdzięczności, to była ona i jest nadal praktykowaną w stosunku do Stolicy Św. przez tę partję i rząd które, według sądu świata całego z przyjaznych stosunków ze Stolicą Świętą pozyskały w kraju i poza krajem wzrost znaczenia i zaufania, które dla wielu we Włoszech i zagranicą wydały się nadmiernemi, podobnie jak zbyt wielką była łaskawość i zbyt wielka ufność z Naszej strony.

Gdy dokonane zostały zarządzenia policyjne, a dokonane przy jednoczesnem i następującem za niemi stosowaniu gwałtów, uchybień czci, niewątpliwie z przyzwolenia i przy pobłażaniu władz bezpieczeństwa publicznego. — wstrzymaliśmy zarówno wysłanie Naszego Kardynała Legata na uroczystości jubileuszowe w Padwie, jak i uroczyste procesje w Rzymie i we Włoszech. Dyspozycja ta pochodziła z widocznej Naszej kompetencji, a do tej dyspozycji widzieliśmy tak poważne naglące motywy, iż stała się ona Naszym obowiązkiem, mimo, że widzieliśmy że zmuszamy przez nią uczciwych i wiernych do poważnych poświęceń, uciążliwych może bardziej dla Nas samych niż dla każdego innego. Jak, zaiste, mogłoby mieć swój zwykły przebieg radosne i świąteczne uroczystości przy takiej żałobie i takim bólu, jakie zaciążyły na sercu wspólnego Ojca wszystkich wiernych i na macierzyńskiem sercu Świętej Matki Kościoła, w Rzymie, we Włoszech, raczej w całym świecie katolickim, jak to natychmiast okazał powszechny i prawdziwie wszechświatowy jego udział z wami, Czcigodni Bracia, na czele? Lub jakżeż nie mieliśmy obawiać się o poszanowanie i nienaruszalność nawet osób i rzeczy najświętszych, biorąc pod uwagę podstawę władz i sił publicznych wobec tylu uchybień czci i gwałtów?

Wszędzie, dokąd dojść mogły polecenia Nasze, dobrzy Kapłani i dobrzy wierni odczuli te same wrażenia i te same ucucia i tam gdzie ich nie nastraszono, gdzie im nie grożono, lub gorzej sobie poczynano, dali tego wspaniałe, a dla Nas najbardziej pocieszające, dowody, zastępując uroczyste obchody godzinami modlitwy, adoracji i zadośćuczynienia, łącząc się w trosce i intencji z Ojcem Świętym przy niewidzianym nigdy udziale ludu.

Wiemy, jaki tam, dokąd dyspozycje Nasze nie mogły przybyć na czas, przyjęły bieg sprawy przy interweencji władz, co podnosi odezwa, tych samych władz, które, nieme i bierne, asystowały już lub wkrótce miały asystować przy dokonywaniu czynów czysto antykatolickich i antyreligijnych, o czem odezwa nie mówi. Mówi ona natomiast, że były lokalne władze kościelne, które jakby poczuły się w stanie „nie przyjąć do wykonania" Naszego zakazu. Nie znamy ani jednej lokalnej władzy kościelnej któraby zasłużyła na obelgę i obrazę, zawarte w takich słowach. Ale wiemy, gorąco nad tem ubolewając, o narzucaniu woli, częstokroć przy groźbach i gwałtach, stosowanem i zalecanem do stosowania, względem lokalnych władz kościelnych; wiemy o bezbożnych parodjach śpiewów świętych i pochodów religijnych, tolerowanych ku głębokiemu bólowi wszystkich dobrych wiernych i prawdziwemu przerażeniu wszystkich obywateli, miłujących pokój i ład, a widzących jak jedno i drugie jest obrażone, co gorsza, właśnie przez tych, co w obronie ich mają najpoważniejszy obowiązek, a zarazem życiowy inter

(Ciąg dalszy nast

—o—

Cudowne loki

Nieograniczenie trwałe przy wilgotnem powietrzu lub pocie, osiągną Panowie i Panie bez rurek zapomocą Hela esencją ziół do włosów. Również najpiękniejsze krótkie włosy u Pań będą upiększone przez Hela, ponieważ ondulacja jest zbyteczna. Duże zaoszczędzenie czasu i pieniędzy. Działa na porost włosów. Pański obraz w lustrze zachwyci Was. Zaraz po myciu wspaniałe fale ondulowanych loków, powabna fryzura. Dużo listów z podziękowaniem. Przedewszystkiem artystki sceniczne są pełne zachwytu. — Cena zł. 2,—, 3 flaszki zł. 4,50, 6 flaszek zł. 7,—. **Dr. Nic. Kemeny, Cieszyn. — Polska .Skrzynka pocztowa 1040.** 3645

Przetarg publiczny.

Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Królewskiej Hucie na wykonanie urządzenia sanitarnego w budujących się domach mieszkalnych w Katowicach przy ul. Poniatowskiego, Wandy i Jordana, oraz robót malarskich szklarskich dla budujących się domów mieszkalnych w Katowicach przy ul. Astrów i Narcyzów.

Bliższe szczegóły przetargu umieszczone są na tablicy ogłoszeniowej w gmachu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Królewskiej Hucie przy ul. Dąbrowskiego. 3644

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Królewskiej Hucie.

Szanownej Publiczności polecam moją **doborową kuchnię oraz trunki** po cenach bardzo przystępnych. **Obiady już od 50 groszy począwszy.** Obywatelstwo Radzionkowa i okolicy upraszam o łaskawe poparcie i zwiedzenie. Jako kucharz i kelner zawodowy ręczę za wyśmienite potrawy i napoje oraz rzetelną obsługę.

Obchód „Babiego Lata"

w niedzielę, dnia 4-go października 1931 r.

Fiksat Franciszek 3639

Restauracja do „Wypoczynku"

przy kinie „Swiatowid" w Radzionkowie.

Ubrania

z materjałów własnych i powierzonych wykonuje według najnowszej mody

Wojciech Samarzewski, mistrz krawiecki,

Król. Huta, ul. Wolności 76, parter.

Krój i robota pierwszorzędna. Ceny przystępne. Ubrania z powierzonego sukna od 70,— zł. — Na życzenie przychodzę z próbkami do domu. Przepisy ubierania i cennik bezpłatnie. 3633

MEBLE

Nadszedł nowy transport mebli:

sypialki, kuchnie i pojedyńcze meble, po cenach fabrycznych. Korzystajcie z okazji. Proszę przekonać sie o niskich cenach i solidnych wyrobach. Bez przymusu kupna.

FABRYCZNY SKŁAD MEBLI

Fr. Motyka 3559

Król.-Huta, ulica Bytomska 34.

Pianina Fortepiany Fisharmonje

fabryk krajowych i zagranicznych po cenach fabrycznych i dogodnych warunkach. Również posiadam stale na składzie fortepiany mało używane. — Korzystna okazja kupna.

— Strojenie i reperacje. —

Skład Pianin

KRÓLEWSKA HUTA, Rynek 3. — Tel. 1357.

Aleksy Waldberg, Rybnik

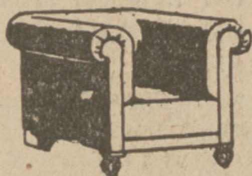
zegarmistrz, jubiler i optyk, fachowiec od r. 1900. — Własny warsztat.

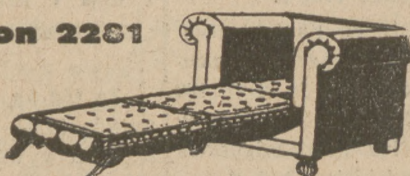
Od 1 lipca znajduje się mój skład przy ul. Łony 9, w domu p. Solorza.

Polecam się nadal łaskawej pamięci Szan. klienteli. Obsługa rzetelna. Dają za gotówkę i na raty na dogodnych warunkach spłaty. 3463

Fotele klubowe i do spania

Telefon 2281

materace, leżanki własnego wyrobu

Henryk Damm, Tapicer, Katowice, ul. Kościuszki nr 33.

„MERKUR"

Dom Meblowy / Katowice, ul. Stawowa 3 (w podwórzu)

Polecamy w wielkim wyborze **MEBLE** wszelk. rodzaju **Sypialnie dębowe od zł 1.000 — Kuchnie kompl. od zł 240.—**

Dogodne warunki spłaty, miesięczn. od zł 10 począwszy. Meble dostarczamy bezpłatnie na cały Górny Śląsk. Przy zakupie mebli klienteli z prowincji zwracamy koszta podróży.

Zwracamy uwagę P. T. Klienteli, że skład nasz znajduje się **nie** przy ul. 3-go Maja w firmie Dom Bławatów „Merkur" **tylko**

3490 **przy ul. Stawowej nr. 3 w podwórzu.**

Żywoty Świętych

na wszystkie dni w roku dzieło opracowane przez ks. doktora W. Galanta, ozdobione 366 ilustracjami, 740 stron druku, w ozdobnej oprawie, najnowsze poprawione wydanie, cena 12 zł.

Zycie i śmierć Pana Jezusa (Przez krzyż do nieba) ‚Droga krzyżowa' oraz Zywot Najśw. Marji Panny. opis cudami słynących i Zywoty Swiętych w jednym komplecie, format 22x34 cm w ozdobnej oprawie, cena 25 zł.

Dokąd idziesz Panie? (Quo Vadis) Sienkiewicza, 292 str. ilustrowane w oprawie, cena 4 zł. Na opłatę pocztową należy załączyć 1,50 zł. Powyższe dzieła powinny znajdywać sie w każdym domu katolickim, będą ozdobą i pamiątką i dla prawnuków. Więc kto zamówi, nie pożałuje. Wysyła księgarnia „Czeczwa" Różniatów, Małopolska St...

CENY
FORMA
WYTRWAŁOŚĆ

wszystko to jest połączone w wystawie moich doskonale wykonanych według najnowszych modeli mebli.

Dlatego kupuj

tylko od

MEBLE

K. SLISCHKA

KATOWICE, ulica Marszałka Piłsudskiego 10 i ulica 3-go Maja 26 — Telefon nr. 1567 —

Chorzy!

Leczę wszelkie choroby, przedewszystkiem chroniczne, cierpienia na raka i weneryczne. Uprasza się przynieść mocz poranny Leczenie naturalne.

J. Sedlaczek 3634

Katowice, ulica Piastowska nr. 1.

Godz. przyjęć: od godziny 9—12 i 4—6 w niedzielę od godz. 9—11.

Winorośle

drzewa i krzewy owocowe i ozdobne, drzewa szpalerowe, róże, bzy szlachetne, konifery, truskawki, szparagi, dalje i byliny dla ogródków działkowych i innych w dobrej jakości i po niskich cenach — poleca 3585

SZKOŁA OGRODNICZA W Koźminie, Pozn.

Cenniki wysyła się na żądanie bezpłatnie.

Tym oto sposobem Persil chroni bieliznę!

Persil w czasie jednorazowego krótkiego zagotowania wytwarza miljony drobniuteńkich pęcherzyków. Przenikają one tkaninę i usuwają wszelki brud. Nadzwyczajna siła czyszcząca pęcherzyków Persilowych czyni zbytecznym wszelki wysiłek ręczny.

Co Persil to Persil

Zupełna wyprzedaż

z powodu

zwinięcia interesu!

Cały zapas towaru, składający się z zegarków damskich, męskich, zegarków na rękę, budzików, papierośnic, spinek, bransoletek, dewizek, modnych kolczyków, wisiorków obrączek, teczek ręcznych, pereł, modnych naszyjników wystawiam na

wyprzedaż

po nadzwyczaj niskich cenach. Każdy przedmiot oznaczony jest ceną dotychczasową i ceną wyprzedażową. — Proszę zważać na tanie ceny w mojem oknie wystawowem

P. F. JANOTA, Katowice

ul. 3-go Maja 13.

reperacje i przeróbki wykonuje po bardzo niskich cenach

Szan. Publiczności podaję niniejszem do wiadomości, że po ukończonej przebudowie na nowo otwarłem mój

Skład mebli

Polecam kompletne urządzenia jak i pojedyńcze meble i wyroby tapicerskie za gotówkę i na spłaty na dogodnych warunkach.

Zarazem polecam w razie potrzeby mój bogato zaopatrzony skład trumien. Obejmuję wykonanie kompletnego pogrzebu tanio i dogodnie.

Antoni Solorz, Rybnik

ul. Łony 11 — tel. 1104.

Sprzedaż

krajowych i zagranicznych **pianin i fortepianów** Fritz Leuschner Katowice ul Kościuszki 11. Proszę zważać na numer domu. Nie mam składu. 35760

Domek

dwupiętrowy we Wielkiej Dąbrówce zaraz do do sprzedania lub też poszukuję 5000 zł na 1 hipotekę. Zgłoszenia pod „Domek" do administracji nin. pisma. 3640

Syst. Wyższa Uczelnia Kroju i Szycia „Władysława" rozpocznie

nowy kurs

Wpisy codziennie, Katowice, Andrzeja 2. 3637

Odwołanie.

Posądzenia i obelgi rzucone niebacznie na pana Szczepana Wróbla z Goczałkowic Dolnych (Borki) odwołuję i przepraszam Katarzyna Paliczkowa Borki 3643

Miód czysty

prawdziwy deserowy kuracyjny pod gwarancją, z własnej a największej w państwie pasieki wysyła w blaszankach 5 kg 16.— zł, 10 kg 30.— zł, 20 kg 55.— zł. wraz z naczyniem i opłat. pocztową Eugeniusz Biliński Zbaraż 3584

Do biura prywatnego **potrzebny**

spólnik

któryby z prowadzeniem biura był obznajomiony. Wymagana kaucja 1500 zł Zgłoszenia pod „1500„ do Adm. pisma. 3642